

El llenguatge

Veure-hi clar

25/xi/1999

Vet aquí el darrer crit de la restauració gastronòmica: el bufet lliure. Consisteix, si no ens informen malament, en un gran bufet o aparador proveït amb menes abundants i variades, de totes les quals el client o comensal per un preu fix i prèviament establert, es pot servir fins que el cor —en aquest cas, millor l'estómac— li digui prou. («Hasta» que rebentí, hem sentit dir hiperbòlicament, i amb un castellanisme flagrant.) I hem observat que més d'un cop, en les referències escrites a què obliga aquesta nova modalitat d'apat, el mot bufet és representat amb doble: «buffet». És, realment, una complicació ortogràfica ben innecessària i fins i tot inadequada, justament quan tanta n'hi ha que clamen per una simplificació en aquesta matèria. Perquè si bé aquest mot prové efectivament del francès i «buffet» és, certament, la seva grafia original en aquesta llengua, ja fa molt de temps que ha estat incorporat a la nostra llengua —designant alhora un moble de menjador i el despatx d'un advocat— l'adaptació a la qual ha comportat la seva simplificació ortogràfica, amb l'eliminació d'una f, que en el nostre sistema ortogràfic, més simple i senzill del que algú a cops sembla complaure's a propalar, resulta tan supèrflua com estranya. I que no sigui dit que el bufet lliure no és igual que el del menjador: el mot és ben bé el mateix, i res no ens priva de donar-li noves aplicacions conservant-ne la ja consagrada simplificació gràfica.

De fet, la temptació d'escriure amb f doble tots aquells mots que tenen una aparença estrangera —i que presenten, és per manent. Així, molts escriuen encara «affidàvit» en lloc de afidàvit, malgrat que aquesta forma figura a tots els diccionaris, segurament imitant el francès, sense pensar que, de fet, és un mot llatí, i que en cap cas no hem mantingut el grup ff dels mots d'aquesta procedència. I què direm dels qui, menyspreant la nostra catalaníssima forma afer, s'entossudeixen, encara, a escriure «affer» o «affaire»!

L'italianisme «graffiti» (plural de «graffito»), designant els gargots fets a parets, portes, etc., és un mot d'introducció més recent, i això justifica el manteniment de la forma original. La Gran Enciclopèdia, però, admet ja la forma resultant de la seva adaptació a la nostra llengua: grafit (amb la simplificació, doncs, de la f doble). Potser d'ara endavant, per tant, ja fóra enraonat de recórrer-hi, tant més que resol el problema gramatical del nombre: «graffiti» és un plural, d'ús problemàtic en singular. En canvi: el grafit i grafits.